

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

I. ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՈԼՈՐՏԸ

1. Սույն իրավական ակտով սահմանվում են բուժիչ կամ կանխարգելիչ նպատակներով օգտագործման համար նախատեսված տարբեր քիմիական կազմ ունեցող բնական հանքային խմելու բուժիչ և բուժիչ սեղանի ջրերի նկատմամբ մարդու համար անվտանգության հիգիենիկ պահանջները (այսուհետ՝ պահանջներ): Տվյալ արտադրանքի բուժիչ հատկությունները սույն իրավական ակտի կարգավորման առարկա չեն:

II. ՏԵՐՄԻՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

2. Սույն իրավական ակտում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) հանքային ջրեր՝ հիմնական իոնաաղային և գազային բաղադրությամբ, կենսաբանական ակտիվ նյութերի բարձր պարունակությամբ և յուրահատուկ հատկություններով (ոադիոակտիվությունը, միջավայրի շերմաստիճանը, ռեակցիան) պայմանավորված մարդու օրգանիզմի վրա բուժիչ ազդեցություն իրականացնող բնական ջրեր.

2) խմելու հանքային ջրեր՝ 1 գ/դմ³-ից ոչ պակաս հանքայնացումով կամ ավելի քիչ հանքայնացումով, սակայն խմելու հանքային ջրերի համար ընդունված բալնոլոգիական նորմաներից ոչ պակաս քանակություններով կենսաբանական ակտիվ նյութեր պարունակող ջրեր.

3) խմելու հանքային բուժիչ սեղանի ջրեր՝ 1-ից 10 գ/դմ³-ից հանքայնացում ունեցող կամ ավելի քիչ հանքայնացումով, սակայն խմելու հանքային ջրերի համար ընդունված բալնոլոգիական նորմաներից ոչ պակաս քանակություններով կենսաբանական ակտիվ նյութեր պարունակող ջրեր.

4) խմելու հանքային բուժիչ ջրեր՝ 10-ից 15 գ/դմ³-ից հանքայնացում ունեցող կամ ավելի քիչ հանքայնացումով սակայն մեծ քանակություններով կենսաբանական ակտիվ տարրեր (արսեն, բոր) պարունակող ջրեր: Թույլատրվում է ավելի բարձր հանքայնացումով բուժիչ ջրերի օգտագործումը:

III. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

3. Հանքային ջրերի շշակումը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ հաստատված միասնական սանիտարական պահանջներին և խմելու հանքային ջրերի մշակման և շշակման պահանջները սահմանող տեխնոլոգիական հրահանգին համապատասխան, ինչպես նաև խմելու հանքային ջրերի մշակում և շշակում իրականացնող կազմակերպությունների համար սահմանված սանիտարական կանոնների պահպանմամբ:

4. Մինթետիկ նյութերից պատրաստված տարողություններով հանքային ջրերի պահման ժամկետներն ու ջերմաստիճանային պայմանները համապատասխանում են պատրաստի արտադրանքի վերաբերյալ նորմատիվ փաստաթղթերով սահմանված պահանջներին:

5. Հանքային ջրերի մշակման համար թույլատրվում է կիրառել հետևյալ եղանակները՝

1) երկաթի, մանգանի, ծծմբի միացությունների, ինչպես նաև արսենի առանձնացում օդով և (կամ) թթվածնով մշակելու ճանապարհով.

2) չլուծվող տարրերի (երկաթի, ծծմբի միացությունների) տարանջատում գտման և պատվածքագտման ճանապարհով.

3) բացառապես ֆիզիկական մեթոդներով ամբողջական կամ մասնակի ազատում ածխածնի ազատ երկօքսիդից.

4) հազեցում ածխածնի երկօքսիդով.

5) վերամշակում կիտրոնաթթվով կամ ասկորբինաթթվով.

6) վերամշակում ծծմբաթթվային արծաթով:

6. Սույն պահանջների 5-րդ կետում նշված եղանակներից բացի, հանքային ջրերի վերամշակման համար թույլատրվում է կիրառել նաև այլ եղանակներ, որոնք չեն փոխում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի, կալիումի) և անիոնների (հիդրոկարբոնատների, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև վերամշակվող հանքային ջրերում կենսաբանական ակտիվ նյութերի պարունակությունը և հարաբերակցությունը:

7. Շշայցման համար նախատեսված հանքային ջրերի մշակման համար չի թույլատրվում օգտագործել քլոր պարունակող միջոցներ:

8. Ծծմբաթթվային արծաթով հանքային ջրերի մշակման ժամանակ տարայավորված հանքային ջրում արծաթի զանգվածային խտությունը չի գերազանցում 0,2 մգ/դմ³:

9. Հանքային ջրերի գազավորման համար օգտագործում են ածխածնի երկօքսիդ:

10. Շշայցված հանքային ջրեր արտադրողները իրականացնում են տարողությունների ավտահանում ապահովելով համաճարակաբանական անվտանգությունը և անվնասակարությունը՝ ըստ քիմիական կազմի:

11. Հանքային ջրերի շշայցման համար թույլատրվում է օգտագործել Միասնական սանիտարական պահանջներին համապատասխանող տարողությունները՝ հաշվի առնելով դրանցում արտադրանքի պահման առավելագույն ժամկետները:

IV. ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

12. Հանքային ջուրը համապատասխանում է հիգիենիկ նորմատիվներին շշայցման, փոխադրման, պահման և սահմանված պիտանիության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

13. Հանքային ջրերին անվտանգությանը ներկայացվում են հետևյալ պահանջները.

1) բարենպաստ զգայորոշման հատկություններ.

2) անվտանգությունը՝ ըստ քիմիական կազմի.

3) խմելու ջրի անվտանգությունը՝ համաճարակաբանական տեսանկյունից.

4) անվտանգությունը՝ ռադիոակտիվության տեսանկյունից:

14. Ըստ զգայորոշման ցուցանիշների՝ հանքային ջրերը համապատասխանում են սույն պահանջների N 1 աղյուսակում սահմանված պահանջներին.

Աղյուսակ N 1

Զգայորոշման ցուցանիշները

Ցուցանիշի անվանումը	Բնութագիրը
Արտաքին տեսքը	Թափանցիկ հեղուկ՝ առանց կողմնակի խառնուկների: Թույլատրվում է հանքային աղերի աննշան նստվածքի առկայությունը:
Գույնը	Անգույն կամ դեղնավունից մինչև կանաչավուն երանգներով հեղուկ
Համր և հոտը	Զրում լուծված նյութերի համալիրի համար բնորոշ

15. Ըստ հանքայնացման, հիմնական իոնների, քիմիական կազմի՝ հանքային ջրերը համապատասխանում են նորմատիվ իրավական ակտերով և սահմանված կարգով հաստատված պատրաստի արտադրանքի վերաբերյալ արտադրողի նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերով սահմանված պահանջներին:

16. Հանքային ջրերում բաղադրիչների զանգվածային խտությունները չպետք է գերազանցեն սույն պահանջների N 2 աղյուսակում սահմանված մակարդակները.

Աղյուսակ N 2

Բաղադրիչների զանգվածային խտությունները

Բաղադրիչի անվանումը	Զանգվածային խտությունը, մգ/դմ ³ , ոչ ավելի
Նիտրատներ (NO ₃ ⁻)	50,0
Նիտրիտներ (NO ₂ ⁻)	2,0
Արսեն (As) (բնական կենսաբանական ակտիվ արսեն պարունակող հանքային բնական խմելու բուժիչ ջրերում արսենը թունավոր տարր չէ)	0,1
Կապար (Pb)	0,01
Ցինկ (Zn)	5,0
Կադմիում (Cd)	0,003
Պղինձ (Cu)	1,0
Մոլիբդեն (Hg)	0,001

Սելեն (Se)	0,05
Ստրոնցիում (Sr)	25,0 (բուժիչ և բուժիչ սեղանի ջրերի համար)
Ֆտոր (F)	15,0 (բուժիչ ջրերում)
	10,0 (բուժիչ սեղանի ջրերում)

17. Ըստ մանրէաբանական ցուցանիշների՝ հանքային շշայցված ջրերը համապատասխանում են սույն պահանջների N 3 աղյուսակում սահմանված պահանջներին.

Աղյուսակ N 3

Մանրէաբանական ցուցանիշները

Ցուցանիշի անվանումը	Մակարդակը, պարունակությունը
Մեգոֆիլ աէրոբ և ֆակուլտատիվ անաէրոբ մանրէների քանակը (ՄԱՖԱՄՔ) ԳԱՄ 1 սմ ³ -ում, ոչ ավելի	100
Աղիքային ցուպիկի խմբի մանրէներ (կոլիձևեր)	չեն թույլատրվում 333 սմ ³ -ում
Ալտաոծին մանրէները, այդ թվում սպլոննելաների ցեղի մանրէներ	չեն թույլատրվում 100 սմ ³ -ում
Պսեուդոմոնաս աեռուգինոսա (Pseudomonas aeruginosa)	չի թույլատրվում 100 սմ ³ -ում

18. Հանքային ջրերի պերմանգանատային օքսիդացում պետք է լինի 0,5 - 5,0 մգ՝ սպառված թթվածնի 1 դմ³-ում:

19. Ըստ ճառագայթային անվտանգության ցուցանիշների՝ շշայցված հանքային ջրերը համապատասխանում են սույն պահանջների N 4 աղյուսակում սահմանված պահանջներին.

Աղյուսակ N 4

Ցուցանիշները	Չափի միավորները	Շշայցված հանքային ջրերի որակի նորմատիվները, ոչ ավելի		Վնասակարության ցուցանիշը (ջրի տարեկան սպառման ժամանակ ստեղծվող ազդեցիկ չափաքանակը չպետք է գերազանցի 0,1 մ ³ օդ)
		առաջին կարգ	բարձր կարգ	
Ճառագայթային անվտանգության ցուցանիշները				
Տեսակարար գումարային ալֆա ռադիոակտիվություն	Բկ/լ	0,2	0,2	ճառագայթ
Տեսակարար գումարային բետա ռադիոակտիվություն	Բկ/լ	1	1	ճառագայթ

V. ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆԸ,

ՓՈԽԱԴՐՄԱՆԸ ԵՎ ՊԱՀՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

20. Հանքային ջրերը շրջվում են սննդամթերքի հետ շփման համար նախատեսված սպառողական տարաներում:

21. Հանքային ջրերի մակնշումը պարունակում է գործող նորմատիվ-իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին համապատասխանող տեղեկատվություն:

22. Հանքային ջրերի պահման և փոխադրման պայմանները, ինչպես նաև պիտանիության ժամկետը համապատասխանում են սահմանված կարգով հաստատված տեխնիկական պայմաններում, տեխնոլոգիական հրահանգներում և (կամ) ստանդարտացման փաստաթղթերում նշված պահանջներին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ-ՆԱԽԱՐԱՐ

Դ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ